

VALITUS

11.12.2023

Korkein hallinto-oikeus

korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Paasivuorenkatu 3, 00530 HELSINKI

Malmin lentoaseman ystävät ry

info@malmiairport.fi

Helsinki-Malmin lentoasema, 00700 Helsinki

Asia: Helsingin hallinto-oikeuden päätös 6.11.2023 (6384/2023) Malmin lentokenttää koskevan kunnallisen kansanäänestysaloitteen käsittelystä Helsingin kaupunginvaltuustossa (8.12.2021, 395 §)

SELVITYS VALITUSAJASTA

Valitus tulee tehdä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Sähköisessä tiedoksisaunnissa asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Päätös on lähetetty 6.11.2023 ja saatu siten tiedoksi 9.11.2023. 30 päivää tiedoksisaunnista tulee kuluneeksi lauantaina 9.12.2023, joten valitusaika päättyy maanantaina 11.12.2023.

VAATIMUKSET

1. Malmin lentoaseman ystävät ry vaatii, että korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan, koska asian käsittelyssä on tehty virheitä ja koska sen periaatteellinen merkitys kunnallisia kansanäänestyksiä koskevan lainkohdan tulkinnalle myös tulevaisuudessa vastaavissa tapauksissa on huomattava.
2. Malmin lentoaseman ystävät ry vaatii, että korkein hallinto-oikeus kumoaa Helsingin hallinto-oikeuden ja Helsingin kaupunginvaltuuston päätökset liittyen kunnalliseen kansanäänestysaloitteeseen Malmin lentokentän tulevaisuudesta ja palauttaa asian Helsingin hallinto-oikeuteen.

OSA 1 - VALITUSLUPAHAKEMUS

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 13 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai

3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Haemme valituslupaa ensisijaisesti asian käsittelyssä tapahtuneiden virheiden vuoksi. Toissijaisesti haemme muusta painavasta syystä asian huomattavan periaatteellisen merkityksen vuoksi demokratian toteutumisessa sekä perustuen lain soveltamiseen muihin samanlaisiin tapauksiin ja oikeuskäytännön yhtenäisyyteen.

Valitusluvan myöntäminen perustuen asian käsittelyssä tapahtuneisiin virheisiin

Helsingin kaupunginvaltuuston keskustelupöytäkirjasta 8.12.2021 käy ilmi, että valtuutetuille on annettu asiasta väärää ja jopa valheellista tietoa, esim.

- Lentokentän väitetään poistuneen ilmailukäytöstä, vaikka kysymyksessä on väliaikainen sulkeminen ilmailutiedotteella. Helsinki-Malmi on edelleen viralliselta statukseltaan ja suurelta osin asemakaavaltaan lentokenttä ja valtioneuvoston asetuksella määritelty kansainvälinen rajanylityspaikka.
- Kansanäänestyksen hylkäämistä perustellaan kustannussyillä, mikä ei saa olla peruste kansalaisten lain mukaisesti ehdottaman kansanäänestyksen järjestämisen epäämiselle.
- Kansanäänestyksen hylkäämistä perustellaan tulevien helsinkiläisten edulla ja sillä, etteivät he pääsisi äänestämään asiasta, vaikka kuntademokratia ei voi perustua kunnan ulkopuolisten osallistumiselle.
- Äänestyksen aiheen väitetään olevan epäsopiva kansanäänestykselle, vaikka kysymyksessä on erittäin selkeä kuntalaisten omaa valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriperintöä, infrastruktuuria ja lähiluontoa koskeva asia.
- Annetaan ymmärtää kuntavaalitulosten perusteella, ettei asia ole helsinkiläisille tärkeä, vaikka todellisuudessa sitä koskeva kansalaismielipide on erittäin vahva ja moneen kertaan ammattimaisesti selvitetty.

Nämä yhdessä muodostavat selkeän muotovirheen käsittelyssä, minkä vuoksi päätös on kumottava. Valtuusto ei ole päättänyt asiassa kansanäänestyksestä vaan virheellisesti Malmin lentokenttäasiasta, jota varten kansanäänestysaloite on tehty.

Valitusluvan myöntäminen muuhun painavaan syyhyn perustuen sekä perustuen lain soveltamiseen muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyteen

Asiassa tarvitaan korkeimman hallinto-oikeuden tulkinta, koska Malmin lentoasemaa koskevan, Suomen suurimman kunnallisen kansanäänestysaloitteen toteutuneen käsittelyn ja hylkäämisen myötä näyttää siltä, että mahdollisuus järjestää kunnassa neuvoa-antava kansanäänestys on lain kuollut kirjain.

Helsingin kaupunginvaltuuston ja Helsingin hallinto-oikeuden tulkinnan perusteella on ilmeistä, että kuntalaisten vaatima kansanäänestys voidaan jatkossakin evätä ja hyväksyä järjestettäväksi vain sellaisissa tapauksissa, joissa kuntalaisten kanta on valmiiksi yhtenevä valtuuston enemmistön poliittisen tahtotilan kanssa. Näin kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa itselleen merkityksellisiin yksittäisiin asioihin kansanäänestyksellä käytännössä

estyy, mikä tekee tyhjäksi sekä mahdollisuuden aidosti toteuttaa kuntademokratiaa kunnallisen kansanäänestyksen keinoin että koko kunnallisia kansanäänestysaloitteita koskevan lainkohdan.

VALITUS

Toistamme Helsingin hallinto-oikeudelle esittämämme perustelut ja korostamme seuraavia asian käsittelyssä ilmenneitä virheellisyyksiä ja puutteita.

Valtuuston kuntalaisaloitteesta käymässä keskustelussa lähes kaikki kansanäänestystä vastustaneet puheenvuorot johdattelivat valtuutettuja äänestämään asiassa perusteluihin, jotka eivät liittyneet aloitteella haettuun lähidemokratian toteutumiseen vaan mm. alueella jo aloitettuihin valmistelutöihin, kansanäänestyksen aiheuttamaan vaivaan ja kustannuksiin, vallankäyttöön "meidän maan" käyttötarkoituksista, hypoteettisten tulevien asukkaiden etujen ajamiseen sekä siihen, että "päätökset on jo tehty".

Keskustelussa valtuustolle esitettiin myös selkeän virheellisiä väitteitä esim. siitä, ettei 25 000 asukkaan asuttamiselle olisi Helsingissä mitään muuta vaihtoehtoa kuin Malmi. Todellisuudessa Helsingin kaupungilla on itse jakamansa tiedon mukaan muualla alueellaan jo hyväksytyä asuinrakentamisvarantoa runsaasti yli pitkän aikavälin väestötavoitteensa ilman Östersundomin valtaisaa aluettakin.

Kaupunginvaltuuston enemmistö hylkäsi jo ennen alueen asemakaavoitusta vuonna 2018 kaupunginvaltuutettu Sampo Terhon aloitteen Malmin lentokenttää koskevasta kansanäänestyksestä vedoten nimenomaan siihen, että aloitteen pitäisi tulla kuntalaisilta itseltään. Juuri tämän perustelun vuoksi toteutettu ja edelleen Suomen suurin kuntalaisaloite hylättiin valtuustossa 8.12.2021 vetoamalla sittemmin tehtyihin päätöksiin mm. asemakaavoista ja väitteeseen, että kansanäänestyksen järjestäminen olisi niiden vuoksi liian myöhäistä. Kansanäänestysasiassa on näin viivytelty tarkoitushakuisesti, ja hyvin tiedossa ollut, kuntalaisten vahvan enemmistön useaan kertaan ammattimaisesti selvitetty kanta Malmin lentokentän asiaan on sivuutettu poliittisin verukkein.

Valtuutettu Arhinmäki perusteli aloitteen hylkäämistä sillä, että helsinkiläisillä on useissa kuntavaaleissa ollut mahdollisuus vaikuttaa, mutta sivuutti sen ilmeisen tosiasian, ettei yksittäisellä kaupunkilaisten arvostamalla kohteella käytännössä ole vaalikysymyksenä menestymisen mahdollisuuksia suoraan kaupunkilaisten arkeen vaikuttavien yleisten kysymysten rinnalla. Lisäksi toisin kuin Arhinmäki ja eräät muut valtuutetut antoivat puheenvuoroissaan ymmärtää, Helsingin yleiskaava 2016 ajettiin vuodesta 2012 luonnosasteelta valtuuston äänestyksellä hyväksytyksi yleiskaavaksi yhden ainoan valtuustokauden aikana, eivätkä helsinkiläiset siten saaneet edes teoriassa mitään tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa sen sisältöön edustuksellisen demokratian keinoin. Lain vaatimat kuulemistilaisuudet ja muistutusmenettelyt on kaavoitusprosessin aikana järjestetty, mutta erittäin kriittisellä kansalaispalautteella ei ole ollut mitään vaikutusta kaavoitukseen eikä päätöksentekoon.

Kuntalaisaloitteesta äänestettäessä toiseksi suurin valtuustoryhmä äänesti sekä aloitteen että asian palautusesityksen osalta yksimielisesti hylkäämisen puolesta, samoin kaksi muuta

merkittävää valtuustoryhmää lähes yksimielisesti muutamaa toisinajattelijaa lukuun ottamatta. Ilmeinen ryhmäkurin soveltaminen kuntalaiset huomioivan demokratian toteutumisen kannalta merkittävässä asiassa on erittäin arveluttavaa. Malmin lentokentän tapaus on Suomen räikeimpiä esimerkkejä kansalaisten osallistamisen ja kunnallisen demokratian toteutumattomuudesta.

Helsingissä 11.12.2023

Malmin lentoaseman ystävät ry
Håkan Lövdahl, puheenjohtaja
info@malmiairport.fi
puh. 050 5351428

Liitteet

1. Kaupunginvaltuuston keskustelupöytäkirja 8.12.2021, 395 § ss. 21-65
2. Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 8.12.2021 395 §.
3. Malmin lentoaseman ystävät ry:n valitus Helsingin hallinto-oikeudelle
4. Helsingin hallinto-oikeuden päätös 6.11.2023 (6384/2023)
5. Helsingin kaupungin asuinrakentamisvaranto
6. Kansalaismielipiteestä tehdyt selvitykset 2004-2022